

**Oponentský posudek k magisterské diplomové práci Bc. Lenky Slavíkové
„Sexuální obtěžování v českém vysokoškolském prostředí z pohledu studentek –
kvalitativní sonda“**

Práce Lenky Slavíkové se věnuje nanejvýš aktuálnímu tématu, které v ČR dosud není dostatečně výzkumně zpracováno, což jistě patří k velkým kladům této práce. Práce splňuje formální i obsahové náležitosti diplomové magisterské práce – má náležitý rozsah, používá citační aparát včetně rozsáhlých zahraničních zdrojů a databází zahraničních článků, specifikuje teoretická východiska, metodologii i vlastní výsledky výzkumu.

Musím však konstatovat, že empirická část práce (včetně metodologické části) bohužel ani zdaleka nedosahuje kvalit teoretické části práce.

Teoretická část dosahuje velmi vysoké úrovně a problematiku sexuálního obtěžování pojednává uceleně a komplexně. Dokládá mj. také velice dobrou orientaci autorky v současné domácí a především zahraniční literatuře vztahující se k tématu sexuálního obtěžování ve vysokoškolském prostředí. Pozitivně v této části hodnotím také představení příkladu anti-harassment policy z Finské univerzity v Turku. Teoretické části bych vytkla pouze to, že v ní chybí plynulé přemostění k empirické části práce, tj. určité shrnutí v podobě výzkumných otázek nebo témat, na která se autorka zaměřuje v empirické části práce. Přejít mezi teorií a empirií je tak trochu násilný.

Metodologické části bych vytkla několik podstatných nedostatků:

1) Přestože je z textu patrné, že autorka ve své analýze vychází z postupů grounded theory (odkazuje k tomu např. postup kódování podle Strausse a Corbinové, ke kterému se otevřeně hlásí na str. 42), v celé metodologické části nenajdeme o grounded theory ani zmínku (!).

2) Stejně tak chybí v metodologické části práce i jednoznačné stanovení hlediska, z kterého autorka na data nahlíží, tj. zda se staví spíše ke konstruktivistickému nebo objektivistickému pojetí sociální reality. Tato nevyhraněnost autorky pak vede k tomu, že si v metodologické části protiřečí. Na jedné straně prezentuje objektivistická hlediska hodnocení kvality výzkumu (kap. 5.5, str. 42-44) a tvrdí např. následující:

„Je potřeba ukázat, že zjištěné závěry nejsou pouze mou realitou- realitou výzkumnice, ale že se shodují s realitou respondentek.“ nebo *„Spolehlivost zaručuje, že pokud bude výzkum proveden s podobnými respondentkami v podobném kontextu, dospěje ke stejným výsledkům.“* (s. 43).

Na straně druhé se autorka na str. 38 hlásí k feministickému výzkumu, který má výrazně interpretativní/konstruktivistickou povahu.

Během obhajob by proto autorka měla tento svůj postoj vyjasnit.

3) Jako zcela nedostatečné vidím spektrum využití metodologické literatury týkající se kvalitativních metod, která se téměř výhradně omezuje pouze na přehled kvalitativních metod Jana Hendla (2005). Jakkoliv je tato práce užitečná, rozhodně ji v tomto případě nepovažuji za dostačující, a to především z důvodu přílišné stručnosti.

4) V diplomové práci chybí scénář rozhovoru, takže čtenář nemá šanci dovědět se cokoli o formulaci otázek. Otázky přitom do velké míry rozhodují o tom, jaké

odpovědi od komunikačních partnerů v polostrukturovaném rozhovoru získáme a jsou proto důležité pro kontrolu kvality výzkumu.

5) V neposlední řadě mi v této části chybí také reflexe skutečnosti, že patrně velkou část participantek výzkumu tvořily studentky z okolí výzkumného týmu. Podle přehledu tvořily velkou většinu studentky humanitních a společenských věd, u nichž lze očekávat větší míru genderové senzitivity (zvláště pokud šlo o známé a kamarádky studentek katedry genderových studií), což se podle mého názoru např. jasně projevilo v momentě, kdy studentky definovaly, co je to sexuální a genderově motivované obtěžování.

Jakým způsobem tedy autorka tuto skutečnost reflektuje?

Vlastní **empirická část**, v níž autorka prezentuje závěry své kvalitativní analýzy, je bohužel nejslabší částí práce. Je chaoticky strukturovaná, interpretace jsou často velice povrchní a namísto hlubší analýzy spočívající v hledání vztahů a souvislostí mezi kategoriemi a jejich vlastnostmi pouze předkládá jednoduchá shrnutí obsahu rozhovorů organizovaná podle kódů/kategorií.

Ačkoliv autorka tvrdí, že prováděla axiální kódování podle Strausse a Corbinové (s. 42), které se snaží o propojení jednotlivých kategorií a jejich dimenzí do vzájemných souvislostí, a na str. 109 předkládá určitého schéma charakterizující vztahy mezi jednotlivými kategoriemi, v analýze se to vůbec neprojevilo. Kategorie (v případě předložené analýzy se přitom jedná spíše o kódy, protože kategorie představují abstraktnější třídy pojmů vytvářené z kódů) nejsou pojednány ve vzájemných vztazích a v analýze nenacházím žádné ambice vytvářet nějaké obecnější závěry a hypotézy o vztazích mezi nimi. Jako příklad uvádím např. kategorii strachu (str. 61). Místo toho, aby byla pojednána ve vztahu s kategorií moci/bezmoci a dalšími kategoriemi, je zpracována samostatně jako prostý přehled toho, v jakých kontextech se v rozhovorech objevilo téma strachu. Toto je mimo jiné také důvod, proč se autorka ve svých dílčích závěrech v jednotlivých subkapitolách často opakuje a dochází také k opakování stejných úryvků z rozhovorů několikrát v celém textu.

Empirická část také postrádá jednoznačný závěr v podobě shrnutí klíčových poznatků analýzy, který by měl být nedílnou součástí práce. Příliš stručně pojednaný závěr (který je vůči celému rozsahu textu neúměrně krátký) totiž tuto roli rozhodně neplní.

Z formálního hlediska bych jako čtenář uvítala, kdyby v práci nebyly překlepy a práce prošla korekturou.

Vzhledem k tomu, že teoretickou část práce považuji za výbornou a empirickou část bych ohodnotila známkou dobře, doporučuji práci k obhajobě a navrhuji celkové hodnocení diplomové práce velmi dobře.

V Praze 16. března 2010

PhDr. Marta Vohlídalová
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i